

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZH150 Azərbaycan tarixi, 6 AKTS
	Departament	Tarix və Arxeologiya departamenti
	Proqram (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2026/27-ci tədris ilinin yaz semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	PhD. Rüksarə Quliyeva
	E-mail:	ruxsaraguliyeva@gmail.com rukhsare.guliyeva@khazar.org
	Telefon:	
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Məsləhət saatları	Tələbələrle razılaşdırılan vaxtlarda
Prerekvizitlər	Yoxdur	
Tədris dili	Azərbaycan dili	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	Əsas dərsliklər: 1. Azərbaycan tarixi (ən qədim dövrlərdən zəmanəmizədək). Nuriyeva İradə Tofiq qızı.– Bakı: Elm və təhsil, 2025 2. Azərbaycan tarixi (ən qədim zamanlardan müasir dövrədək). Nağı Akif, Bakı, “Zərdabi Nəşr” MMC, 2025 3. Azərbaycan Respublikasının tarixi: 1991-2021: II cild: 2003-2021. Musa Qasımlı. Bakı:BDU-nun nəşriyyatı, 2021 4. Azərbaycan tarixi (ən qədim zamanlardan XXI əsrin ilk onilliklərində). HəsənQəniyev. Bakı, “Elm və Təhsil” 2019. 5. Azərbaycan tarixi. Red. Mehman Abdullayev. Bakı, Bakı Universiteti, 2014 6. Azərbaycan tarixi (uzaq keçmişdən 1870-ci illərə qədər) red. prof.Süleyman Əliyarlı.Bakı, 2009. 7. Azərbaycan tarixi, I cild (Ən qədim zamanlardan XX əsrədək). Z.Bünyadovunvə Y. Yusifovun redaktəsilə. Bakı, 2005. 8. XX əsr Azərbaycan tarixi, II cild, Red. Y.B. Yusifov və T.T. Vəliyev.Bakı, 2004. Əlavə dərsliklər və elmi monoqrafiyalar: 1. Nesib Nesibli. Azərbaycan tarihi: millet, devle ve siyaset. Ankara, 2019 2. Azərbaycan Respublikasının tarixi (1991-2021-ci illər). I-II cild. Bakı, Elm və təhsil,2022 3. Azərbaycan tarixi üzrə qaynaqlar, red. S.Əliyarlı Bakı, 2007. 4. Solmaz Qaşqay. Manna dövləti. Bakı 1993 5. Fəridə Məmmədova. Azərbaycanın siyasi tarixi və tarixi coğrafiyası, Bakı,1993 (IVfəsil, §1-2). 6. Ziya Bünyadov. Azərbaycan VII-IX əsrlərdə, Bakı, 2004 (III fəsil, § 2, §8;V fəsil § 2). 7. Oqtay Əfəndiyev. Azərbaycan Səfəvilər dövləti, Bakı, 1993 (I fəsil, II fəsil s.33-35, s.46-49). 8. Tadeuş Svyatoçovski. Rusiya və Azərbaycan . Bakı, Xəzər Universiteti, 2000. 9. C.Həsənli. İkinci dünya müharibəsi illərində Azərbaycan hərbi, siyasi və diplomatik münasibətlərdə (1939-1945) Bakı, 2015.	
Kursun təsviri	Azərbaycan tarixi kursu qədim dövrlərdən müasir dövrədək vətənimizin tarixi inkişafını	

	əhatə edir. Kurs çərçivəsində tələbələr Azərbaycanın erkən dövlətçilik mərhələlərindən, orta əsrlərdəki siyasi və mədəni həyatından başlayaraq XIX–XX əsrlərdəki neft sənayesinin inkişafı, milli azadlıq hərəkatları, Sovet dövründə baş vermiş sosial-siyasi və mədəni dəyişikliklər və müasir müstəqillik dövrünə qədər bütün dövrləri öyrənirlər.		
Kursun məqsədləri	Azərbaycan tarixi kursunun məqsədi tələbələrdə vətənimizin tarixi prosesləri haqqında sistemli və elmi əsaslı biliklərin formalaşdırılmasıdır. Kurs vasitəsilə tələbələr: 1. Azərbaycan tarixinin qədim dövrlərdən müasir dövrə qədərki mərhələlərini anlamaq və qiymətləndirmək; 2. Tarixi hadisələri müasir elmi tədqiqatlar və yeni faktlar kontekstində analiz etmək; 3. Tarixi mənbələrdən istifadə edərək, tarixi prosesləri müqayisəli və kritik şəkildə qiymətləndirmək; 4. Fənn haqqında ümumi anlayışlarını möhkəmləndirərək, dünyagörüşlərini genişləndirmək və vətənpərvərlik hissini inkişaf etdirmək; 5. Tarixin qaranlıq və az öyrənilmiş səhifələrinə diqqət yetirməklə analitik düşünmə qabiliyyətlərini artırmaq. Kurs tələbələrdə tarix elminə maraq yaratmaq, onların tədqiqat bacarıqlarını və elmi təfəkkürünü inkişaf etdirmək məqsədini daşıyır.		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Kursu uğurla bitirdikdən sonra tələbələr: 1. Azərbaycan tarixinin qədim dövrlərdən müasir dövrə qədərki əsas mərhələlərini təsnif edə və sistemli şəkildə təsvir edə biləcəklər; 2. Tarixi hadisələri elmi mənbələr və faktlar əsasında təhlil edə və müqayisəli şəkildə qiymətləndirə biləcəklər; 3. Tarixi proseslərin siyasi, iqtisadi və mədəni aspektlərinin qarşılıqlı əlaqəsinə əsaslanaraq və analitik prinsiplər çərçivəsində şərh edə biləcəklər; 4. Tarixin az öyrənilmiş və mübahisəli səhifələrinə dair elmi mənbələri müəyyən edə və müstəqil tədqiqat işlərində tətbiq edə biləcəklər; 5. Tarixi bilikləri digər sosial və humanitar elmlərin konseptləri ilə əlaqələndirə və fənlərarası yanaşmanı nümayiş etdirə biləcəklər; 6. Tarixi hadisələrə obyektiv yanaşaraq kritik arqumentləri tərtib edə və Vətən tarixinin, mədəniyyətinin, mənəvi dəyərlərinin milli dövlətçilikdəki rolunu elmi şəkildə müdafiə edə biləcəklər; 7. Azərbaycanın mədəni-tarixi inkişaf mərhələlərini müqayisə edə və ölkənin müasir dövrdə dünya miqyasında rolu və geosiyasi yerini müəyyən edə biləcəklər.		
Tədris metodları	Mühazirə/ Tərz-üz mühazirə (Flipped Lecture)		x
	Qrup müzakirəsi/Akademik debatlar və sinkveyn		x
	Praktiki tapşırıqlar/Mənbəşünaslıq laboratoriyası və "Tarixi səlahiyyət" (Historical agency)		x
	Praktiki məsələnin təhlili/Qabaqcıl keys metodu (Harvard Case Method) və tarixi simulyasiya		x
	Digər/Rəqəmsal humanitar elmlər (Digital humanities) və ictimai tarix		x
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Yoxlama (Quiz)	Aralıq və final imtahanından əvvəl	10
	Tapşırıq	Müəllimin təyin etdiyi gündə	10
	Kurs işi (Təqdimat)	Müəllimin təyin etdiyi gündə	10
	Aktivlik	Semestr boyu	5
	Aralıq imtahanı	Noyabr	30
	Final imtahanı	Yanvar	35

	Yekun		100	
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Dərsin təşkili – Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar mühazirə zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. – Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT xəritə, foto və video fayllar) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. – Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri (Quiz) yoxlanılacaqdır Kurs işi (Təqdimat) Kurs işinin əsas məqsədi tələbələrə sərbəst yazı, tədqiqat qabiliyyətinin öyrədilməsi, tariximizin ən qədim zamanlardan bu günə kimi dövrü ilə bağlı istənilən mövzu ətrafındamüstəqil şəkildə hazırlıq qabiliyyətini aşılamaqdır. Mövzular müstəqil şəkildə və ya müəllimin təqdimatı üzrə hazırlanaraq prezentasiya şəklində təqdim edilir. Prezentasiya vaxtı, sonunda müzakirə də daxil olmaqla 15-dəqiqədən artıq olmamalıdır. Tələbələr tapşırıqları yerinə yetirərkən plagiarizmə yol verməməli, əldə etdikləri məlumatların mənbələrinə istinad etməli və istinadları göstərməlidir. Tələbələrin qiymətləndirmə üçün müəllimə təqdim etdiyi tapşırıqlarda 25% və daha artıq Plagiarizm halları (müvafiq istinadların mənbəyinin göstərilməsi halları istisna olmaqla) aşkarlandığı zaman iş sıfırlanır. Yoxlama işi Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yazı bilər. İmtahanlar Aralıq imtahanı 1-7-ci mövzuları əhatə edir. Final İmtahanı 8-15-ci mövzuları əhatə edir. Aralıq və yekun imtahan mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmırlar. İmtahan qaydaları Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültərəhbərliyi tərəfindən həll olunur. İmtahanda iştirak etməmə yalnız dekanlığın icazəsi ilə mümkündür. İctimai fəaliyyətlə əlaqədar imtahanlardan yayınma hallarına yol verilmir. Son imtahanda sualların əksəriyyəti aralıq imtahandan sonra keçirilmiş materialların əsasında tərtib olunur. Fənni bitirmək qaydası Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsiri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər. Tələbələrin davranış qaydaları Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmağa, həmçinin, tələbələr arasında dərsləndən müzakirələrə və telefondan istifadəyə icazə verilmir. Online dərsi yalnız müəllim özü başlada bilər, tələbələr Microsoft Teams platformasında cədvəl üzrə təyin olunmuş dərsi başlada bilməzlər.			
	Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
	Həftə	Tarix (planlaşdırılacaq)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar

1.		İbtidai icma quruluşu və qədim dövlət qurumları: Azərbaycanda dövlətçiliyin genezisi • Azərbaycanda icma cəmiyyətinin başlıca problemləri • Manna dövləti: ərazisi, əhalisi, siyasi tarixi və mədəniyyət • Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyalarının tərkib • Atropatena dövləti: ərazisi, əhalisi, siyasi tarixi və mədəniyyət • Albaniya dövləti: ərazisi, əhalisi, siyasi tarixi və mədəniyyət	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s.11-41; 4. s. 10-54
2.		Azərbaycan erkən orta əsrlərdə (III-IX əsrlər): Sasanilər imperiyası və Ərəb Xilafəti dövrü - inzibati, sosial və dini transformasiya • Azərbaycan III-VII əsrlərində • Azərbaycan Xilafətin tərkibində • İslam dininin yayılması və onun tarixi əhəmiyyəti • Ərəb əsarətinə qarşı azadlıq mübarizəsi. Xürrəmilik Babək. Azərbaycan xalqının təşəkkülü prosesi	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s.42-77; 4. s. 55-80
3.		Mərkəzi hakimiyyətin desentralizasiyası və regional feodal dövlətlərinin yaranması (IX-XII əsrlər) • IX-XI əsr Azərbaycan tarixinin başlıca problemləri • Oğuzlar, onların qurduğu cəmiyyətlər və onların özünəməxsus xüsusiyyətləri • Səlcuq türkləri və Azərbaycan • Azərbaycan Atabəylər dövləti Azərbaycan İntibah mədəniyyəti	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s. 78-105; 4. s. 81-98
4.		Monqol sülalələrinin idarəçiliyi dövrü və yerli türk dövlətləri (XIII-XV əsrlər) • Azərbaycanda monqol əsarəti • Hülakilər dövləti • Azərbaycan Qara Yusif Baharlı və onun varisləri dövründə • Azərbaycan Bayandurlu sülaləsinin hakimiyyəti dövründə • Şirvanşahlar dövləti • Səfəvilərin Ərdəbil hakimliyi XIII-XV əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s. 106-145; 4. s. 99-138

5.		• Səfəvilər dövləti: İdeoloji əsasları, mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sistemi və islahatlar • Səfəvi dövlətinin yaranmasını şərtləndirən amillər. Qızılbaş ideologiyası. I Şah İsmayıl • Səfəvi-Osmanlı müharibələri və onun nəticələri • Şah Abbasın islahatları və onun nəticələri XVII əsrdə Səfəvi dövlətinin daxili və beynəlxalq vəziyyəti • XVI-XVII əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s. 146-188; 4. s. 139-186
6.		XVIII əsrin birinci yarısında Azərbaycan torpaqları ictimai və siyasi vəziyyət • XVIII əsrin əvvəllərində Səfəvi dövlətinin tənəzzülü • Azərbaycanın beynəlxalq rəqabət meydanına • çevrilməsi • I Pyotorun Xəzəryanı bölgələri işğal etməsi • Şirvan bölgəsinin siyasi və demoqrafik vəziyyəti Azərbaycan Nadir şahın imperiyası tərkibində	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s. 189-206; 4. s. 197-207
7		Nadir şah Əfşar imperiyasının parçalanması: Xanlıqlar dövrünün siyasi mənzərəsi • Azərbaycan ərazisində xanlıqların yaranması. Şimali və Cənubi Azərbaycan xanlıqları • Azərbaycanın birləşdirilməsi uğrunda mübarizə və onun nəticələri • Xanlıqların daxili və xarici siyasəti. Qacarın yürüşləri • Azərbaycan xanlıqlarının sosial – iqtisadi vəziyyəti. İnzibati-idarə sistemi XVIII əsr Azərbaycan mədəniyyəti	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1.s. 207-239; 4. s. 208-224
Aralıq imtahanı (I-VII mövzu)			
8		Çar Rusiyasının hərbi-siyasi işğal və Şimali Azərbaycanda müstəmləkə idarə üsulu (XIX əsr) • XVIII-əsrin sonu-XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın daxili və beynəlxalq vəziyyəti • Rusiya-Azərbaycan müharibəsi. İşğal və müqavilələr I Rusiya-İran müharibəsi. Gülistan müqaviləsi. Gülistan müqaviləsindən sonrakı dövrdə Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdə/ II Rusiya-İran müharibəsi. Türkmənçay müqaviləsi	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1.s. 240-315; 4. s.225-301

9		İnqilablar, neft və milli oyanış: XX əsrin əvvəllərində Şimali və Cənubi Azərbaycan (1901-1918) • XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda ictimai – siyasivəziyyət • Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının II dövrü və onun əsas xüsusiyyətləri • 1905-1906-cı illərdə erməni–müsəlman münaqişəsi • Azərbaycanda siyasi partiyaların və ictimai hərəkatların yaranması • Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində • 1917-1918-ci ilin əvvəllərində Şimali Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyət. 1918-ci il mart soyqırımı • XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan mədəniyyəti. Maarif və elm • Azərbaycan deputatları Rusiya Dövlət Dumaslarında • Cənubi Azərbaycan 1905-1911-ci illər İran inqilabı dövründə	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1.s. 316-371; 4. s.302-330
10		Şərqdə ilk parlamentli respublika: Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: Dövlət quruculuğu, daxili və xarici siyasət (1918-1920) • Zaqafqaziya Seyminin süqutu. Azərbaycan Cümhuriyyətinin yaradılması. İstiqlal bəyannaməsi • Batum konfransının Azərbaycan üçün nəticələri. Batum müqavilələri • 1918-ci ilin iyun böhranı və nəticələri • Bakı XKS-nin Gəncəyə hücum planı və onun iflası • Bakı XKS-nin süqutu. “Sentrokaspi” diktaturası “Qafqaz İslam Ordusu”. Bakının azad edilməsi	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1.s. 372-403; 2. s. 331; 4. s.331-367
11		Şimali Azərbaycanda sovet hakimiyyətinin qurulması, repressiyalar və ərazi-sərhəd məsələləri (1920-1930-cu illər) • 1920-ci ilin aprel işğalı və Azərbaycanda kommunist hakimiyyətinin qurulması. Sovet hakimiyyətinə qarşı müqavimət hərəkatı • Azərbaycanda həyata keçirilən birtərəfli sənayeləşdirmə və kollektivləşdirmə siyasəti, onun nəticələri • Formal müstəqilliyin ləğvi və respublikanın ərazi bütövlüyünə qəsd. DQMV və Naxçıvan MSSR-in yaranması • Azərbaycanda sosialist yenidənqurmaları, onların sosial-iqtisadi və siyasi nəticələri. Kütləvi repressiyalar	Dərslilər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərslilər: 1. s. 404-441; 2. s. 381; 4. s. 381-405

		Azərbaycanda SSR-də mədəni quruculuq	
12		İkinci Dünya müharibəsi illərində Azərbaycan: Ön və arxa cəbhədə resursların idarə olunması (1939-1945-ci illər) • II Dünya müharibəsinin başlanması və müharibə edəndövlətlərin Azərbaycanda ir planları • Azərbaycan döyüşçüləri döyüşcəbhələrində, antifaşist müqavimət və partizan hərəkətlərində • Faşizm üzərində qələbədə Bakı neftinin Rolu Cənubi Azərbaycan II Dünya müharibəsi dövründə	Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərsliklər: 1. s. 442-473; 4. s. 406-411
13		Müharibədən sonra Azərbaycanın sosial-iqtisadi və siyasi inkişafı (1945-1991-ci illər) • XX əsrin 40-60-cı illərində Azərbaycanın sosial-iqtisadi və siyasi əziyyəti • Azərbaycanlıların Ermənistandan-tarixi-etnik torpaqlarından kütləvi surətdə deportasiyası • Azərbaycanda SSR XX əsrin 70-80-ci illərində. • “Yenidənqurma” şəraitində millimünasibətlərin kəskinləşməsi Güney Azərbaycanı müharibədən sonrakı dövrdə	Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərsliklər: 1. s. 474-510; 4. s. 412-446
14		Müstəqil Azərbaycan respublikası: Dövlət müstəqilliyinin bərpa olunması və onun möhkəmləndirilməsi uğrunda mübarizə (1991-1995-ci illər) • Qondarma “Dağlıq Qarabağ” məsələsi və onun Azərbaycanın ictimai-siyasi durumuna təsiri • Dövlət müstəqilliyinin bərpa edilməsi. Azərbaycan müstəqilliyin ilk illərində Milli qurtuluş. Heydər Əliyevin yenidən Azərbaycan Respublikasının yeni neft strategiyası. “Əsrin müqaviləsinin” imzalanması	Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərsliklər: 1. 511-542; 4. s. 447-455

15		Müstəqil Azərbaycan respublikası: inkişaf strategiyası və ərazi bütövlüyünün təmini (XX əsrin 90-cı illərinin ikinci yarısı-XXI əsrin ilk onillikləri) • Müstəqil Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsi • Azərbaycanda sosial-iqtisadi və mədəni dirçəliş • Azərbaycan intibahının yeni mərhələsi • Müstəqil Azərbaycan Respublikası dünya birliyində • 2020-ci ilin Vətən müharibəsi: səbəblər, hərbi əməliyyatlar, nəticələr • Azərbaycanın diplomatik uğurları və beynəlxalq münasibətlər	Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat/əsas dərsliklər: 1. s. 542-764; 4. s. 456-477
Final imtahanı (VIII-XV mövzu)			

TOPICS

1. Albaniyada xristianlıq: yayılması və tənəzzülü
2. Alban əlifbası: mübahisələr və mülahizələr
3. XX əsrin əvvəllərində ermənilərin azərbaycanlılara qarşı mövqeləri: səbəblər və nəticə
4. XIX-XX əsrin əvvəlində Azərbaycan şəhərlərinin bədii istiqaməti
5. Dmitri Mendeleev və Azərbaycanın neft sənayesi
6. Portret janrı və Mirzə Qədim İrəvani
7. XIX əsrdə Azərbaycanda qeyri-neft sənayesi
8. Milli Azadlıq hərəkatının başlanması və istiqamətləri (1875-1918)
9. Birinci dünya müharibəsinin başa çatması dövründə Azərbaycan uğrunda böyük dövlətlərdiplomatik mübarizəsi
10. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda siyasi mübarizə (1918-1919)
11. Azərbaycan siyasi mühacirəti: siyasi təşkilatların və dərnəklərin yaranması
12. Azərbaycan mühacirəti müharibə illərində
13. Azərbaycan Milli Legionu
14. Strateji enerji layihələri: TANAP və TAP
15. İkinci Dünya müharibəsində Bakının geosiyasi mövqeyinin müharibə edəndövlətlərinplanlarına göstərdiyi təsir
16. Azərbaycanda Sovet işğalı həyata keçirildikdən sonra istiqlal hərəkatı:Antisovet İldırımTəşkilatı
17. İman Mustafayev: Kommunist rəhbərin milli siyasəti.
18. Qarabağ müharibəsi: 12-15 iyul döyüşləri
19. “Böyük təmizləmə və ya bolşevik terroru” – siyasi repressiyalar
20. A.L.J.I.R.–Vətən Xainləri Qadınlarının Akmola Düşərgəsi (Акмолинский лагерь жёнизменников Родины)
21. E.ə. I əsrdə Ön Asiyada cərəyan edən siyasi proseslər və Albaniya
22. Şirvanşahlar dövlətinin süqutunun siyasi əhəmiyyəti
23. Nadir şahın dini siyasəti
24. Cümhuriyyət tələbələri
25. Şəki xanı Hacı Çələbinin tarixi portreti
26. Azərbaycan – coğrafi istilahdan siyasi istilaha doğru
27. Xosrov bəy Sultanov – Azərbaycanın ilk hərbi Naziri
28. Erkən orta əsrlərdə Albaniyanın siyasi coğrafiyası
29. Azərbaycanda Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra itirilmiş ərazilər
30. Brest-Litovsk sülh müqaviləsi və Azərbaycan
31. Qafqaz İslam Ordusu: Osmanlı İmperiyasının Qafqaz siyasəti
32. Osmanlı idarəçiliyindən sovet idarəçiliyinə qədər Naxçıvan (1918-1921).
33. Türkmənçay müqaviləsindən sonra Şimali Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə edilmiş qəsdlər
34. Ermənilərin Azərbaycan torpaqlarında dövlət yaratmaq səyləri
35. Azərbaycan tarixində soyqırımını problemi.
36. Azərbaycan tarixində deportasiya problemi
37. 20 yanvar faciəsini doğuran daxili və xarici səbəblər.
38. 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan və Ermənistan arasında keçirilən görüşlər.

- 39. Post-münaqişə dövründə 10 Noyabr Bəyanatı ilə 8 Avqust Bəyannaməsi arasında keçid
- 40. 8 Avqust 2025-ci il Bəyannaməsinin Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik arxitekturasının formalaşmasına təsiri
- 41. 10 Noyabr 2020-ci il Bəyanatı və 8 Avqust 2025-ci il Bəyannaməsinin müqayisəli təhlili

TARİXİ DETEKTİV METODU İLƏ ARAŞDIRMA

Qədim və Orta Əsrlər (Arxeoloji tapmacalar və Casusluq)

Tədqiqat mövzusu	Elmi-analitik fokus və detektiv ssenari
1. “Amazonkalar” və Azərbaycan	Qədim yunan mənbələrində adı keçən döyüşçü qadınların Azərbaycan ərazisindəki (Naxçıvan arxeoloji tapıntıları fonunda) real izləri.
2. Qobustan qayalarında qalan sirr	Roma XII İldırımsürətli legionunun Bakı yaxınlığında nə işi vardı? (İmperianın ən şərq sərhədinin izləri).
3. İpək Yolunun gizli casusları	Orta əsrlərdə Şəki və Şirvan ipəyinin Avropa bazarlarına çıxarılmasında xristian monaxların və Venesiya tacirlərinin “iqtisadi casusluq” fəaliyyəti.
4. Qalalar necə keçilməz oldu?	Əlincə və Çıraqqala nümunəsində orta əsr mühəndislik sirləri və müdafiə taktikası.

Xanlıqlar və imperiya dövrü (gizli məktublar və pullar)

5. Xanların gizli məktublaşmaları	Rusiya işğalı ərəfəsində Azərbaycan xanlarının bir-birinə və Osmanlı sultanına yazdıqları şifrəli/gizli məktubların sətirləti analizi.
6. Tarixi saxtakarlığın ifşası	XIX əsrdə çar Rusiyasının İrəvan və Qarabağ xanlıqlarının demoqrafik xəritəsini və yer adlarını dəyişdirməkdə istifadə etdiyi inzibati üsullar.
7. Bakı milyonçularının gizli diplomatiyası	H.Z. Tağıyev və digər neft maqnatlarının çar hökumətindən gizli şəkildə milli-azadlıq və maarifçilik hərəkətlərini maliyyələşdirmə mexanizmləri.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti və Sovet dövrü (ideologiya, moda və repressiya)

8.“İstiqlal Bəyannaməsi”nin mühacirət macərası	1920-ci il işğalından sonra AXC-nin dövlət sənədlərinin, xəritələrinin və möhürünün Avropaya necə qaçırılması və qorunması tarixi.
9.Qırmızı Propaqanda afişaları	1920–1930-cu illərin sovet plakatlarında “Köhnə müsəlman bakılı” obrazının tənqidi və yeni “Sovet insanı” modelinin vizual manipulyasiyası.
10. Caz, Moda vəRepressiya	1930–1950-ci illərdə Bakıda Qərb musiqisinə (Caz) və modasına qoyulan qadağalar fonunda gənclərin sovet rejiminə gizli mədəni müqaviməti.

11. Məxfi arxivlərin dili	1937-ci il repressiyalarında güllələnən Azərbaycan ziyalılarının (məs. Mikayıl Müşfiq və ya Hüseyn Cavid) DTK (KGB) istintaq işlərindəki ittihamların absurdu və uydurulma üsulları.
----------------------------------	--

Müasir dövr (vizual və şifahi tarix)

12. Xəbərlərin geosiyasəti	1988–1990-cı illərdə Qarabağ hadisələri zamanı sovet “Vremya” proqramı ilə Qərb mətbuatının (məs. BBC, New York Times) hadisələri təqdim etmə fərqləri.
13. Bir şəkil, bir tarix	1990-cı il 20 Yanvar hadisələrini dünya mediasına sızdıran fotoqrafların və jurnalistlərin xatirələri əsasında “Vizual Müqavimət” tarixi.